

No. 91 — 20
Çarşamba 14 Temmuz 1948
Fiatı 15 Kuruş

...rtesi ve Çarşamba günleri çıkar siyasî hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 316

SUDA NAKIŞLAR

Çantada Keklik

D. P. Kısmî seçimlere girmiyecek. Girip girmemesi kendi bileceği iştir ve Seçim Kanunu, arzusuna göre tadil edilmediği için girmemekte de haklıdır.

Fakat 1946 da bu kanundan çok daha mahzurlu bir kanun yürürlükte iken girişmişti ve epeyce mebusluk da temin etmişti. Sonradan bir kısmını elinden kaçırdı ama bu, ayrı mesele. O kanuna nazaran yenisi - kâfi teminat vermemekle beraber - misk ve anberdir; kazanmak ihtimalleri 1946 şekline kıyasla daha çoktur. Meselâ rey gizliliği, yani höcre ve seçim kurulları muhakkak ki azımsanmıyacak birer avantaj, Türkçesi fırsat ve kârdır.

Bizi şu cihet üzüyor : Tek partiye yeniden eski tek parti rahatlığı verildi. Faraza şimdi münhal İstanbul mebusluğuna C. H. P. tarafından namzet gösterilecek şahıs - zahirde birkaç şahıs gösterilse yine mültezemi kazanacağından - artık mebusluğundan emindir. Tebşir edildi mi bir kere :

— Çantada keklik !

Diyecek, sefay-ı hatırla gününü bekliyecektir. Halbuki D. P. seçimlere girseydi hasım tarafı son âne kadar endişeden, helecandan kurtulamıyacak, âzamî himmet sarfına, nice marifetler yapmağa mecbur olacak, hiç değilse üzülecek ve yorulacaktı.

Rakibe o rahatlığı niçin vermeli?

Küsmek bir politika taktiği olamaz. Küsmek halktaki seçim mücadele gayretini söndüreceği için de demokrasi terbiyesine zararlıdır. Fakat denilecek ki :

— Muhaliflerin seçime girmemeleri ekseriyet partisini zor durumda bırakır. Eninde sonunda boyun eğer, kanunu değiştirir.

Boykotajın filî bir netice vermediğini bizim gibi yaşlılar meşrutiyetin ilk senelerindeki fes, makarna ve Selânikteki hamal başı Kerim ağa misalleriyle pek iyi bilirler, biliriz.

Bosna ve Hersek, üstelik cânım Selânik yine elden gitmişti. Maamafih kimseye akıl hocalığı edeceklerden değilim. Yazdığım şudur ki kaç münhal mebusluk varsa o kadar C. H. P. li namzede gün doğdu; hepsinin cebine de rahatçacık ayda bin şu kadar lira girdi.

Helâl olsun !

AYDEDE

— Diğer partinin ileri gelenleri neden sırtta taşınmıyor acaba ?
— Ne lüzumu var, onlar zaten senelerdenberi sırtımızda !..

Bir çare-i-hal

Köylünün biri koyun çalmış, fakat korkuya düşmüş, bir hocaya gidip derd yanmış. Hoca demiş ki :

— Koyunu geri vermelisin !
— Ben koyunu kestim !
— Öyle ise yarın ahrette koyun meydana çıkıp senin hırsız olduğunu söyler !
— Koyun meydana çıkacak mı?
— Öyle ya...
— O halde neden korkayım, koyunu tutar, sahibine veririm !

Yapacağını bilmek

Yeni kurulmuş olan (Telif Haklarını Koruma Cemiyeti) en kısa zamanda esas gayesine ulaşmak üzeredir. Cemiyetin devamlı ve gayretli teşebbüsleri neticesinde profesör Hirsch ile diğer kıymetli profesörlerimiz tarafından hazırlanan kanun tasarısı Millet Meclisinin önümüzdeki kış devresinde müzakere olunacaktır.

Bir cemiyet ne yapacağını, nelerin yapılıp yapılamıyacağını ve nasıl çalışılacağını bildikten sonra elbette gayesine ulaşır. Ulaşamıyanlar, esasta ne yapacaklarını iyice kavrıyamıyanlar yahut gösteriş olarak işe girişenlerdir.

Halkın sesi Hakkın sesi

★ Bir gazetenin neşriyatına karşı "Bu hâdise, siyasî muarızlarımın hainâne bir tertibidir" diyen Ispartanın Karaağaç belediye ve C. H. P. reisi hakkında şeker yolsuzluğundan dolayı mahkeme tevkif kararı vermiş. Mevkuf yeni ikametgâhına gönderilirken meydana toplanan halk da şöyle bağırmış : "Şeker tatlıdır ama fazlası boğazda kalır !"

Halkın sesi, hakkın sesi !

★ Ankarada dolaşan dedikodulara göre Yunanistandaki yumurta kaçakçılığı işinde bazı devlet adamları alâkalıdır. Tahkikata başlanılırsa birçok mühim kimselerin isimleri bu yumurta işine karışacaktır.

Bugünkü gazetelerde bir de yağ ihtikârı haberi olsaydı yukardaki şekerle yumurtalarla beraber üçünü karıştırıp siyasî mükemmel bir kaygana yapabilirdik !

★ Havaların sıcak gitmesi dolayısiyle Ankara, İzmir, İstanbul ve Adana vilâyetlerinde daire ve müesseselerin öğleden sonra kapatılmalarına dair olan karar bu günlerde alâkalılara tebliğ edilecektir.

Karar yerindedir; fakat bir küçük mahzuru vardır : Daktilolar örmeğe başladıkları kışlık yünleri - boş vakitleri kalmıyacağından - ekim ayına yetiştiremiyecekler !

★ Yeni parti için bina bulamıyan sayın Kenan Öner : "Çadırda bile oturur, yine faaliyete geçeriz !" dedi.

Osmanlılar çadır altında oturmaktan başlıyarak koca bir imparatorluk kurdular. Neden olmasın? Parti şu mesken sıkıntısını çektikten sonra iktidara gelince çadırını otağ ve nihayet saray haline sokar elbette !

AKLIMDA KALANLAR

Valinin Bitlisi

Bizim bir Ethem Paşamız vardı. Ta büyük babamdan kalma bir aile dostumuz olduğu için onu çok severdik. Ve çok sevdiğimizden dolayı da istihzalarındaki ezaya tahammül ederdik. Gayet zeki ve fatin bir zattı. Ülemadan idi de. Arapça ve farisiyi ve fransızcayı pek âlâ bilirdi.

Refikası Nafia hanımefendi de samimî dostlarımızdandı. Hülâsa içli dışlı konuşurduk. Bir aralık da Bebekte komşu idik. Bu sırada idi, Ethem Paşa Bitlis valiliğinden infisal etmiş, İstanbula gelmişti. Sık sık akşamları bize gelir veya bizi yalısına çağırır, güzel güzel hasbihal ederdi. Nükteli konuşmayı çok severdi ve en iyilerini yapardı.

Bitlisten ayrılırken tesyie gelen mahremlerine söylediği şu söz gibi:

— Pekâlâ beraber oturup çalışıyorduk. Bildiğiniz veçhile "sana başka bir iş vereceğiz. İstanbula gel. Fakat halefini bekle. O gelsin, sonra da sen gel" dediler. Emre itaat vecibedendi. Bekledik. O geldi ben gidiyorum. Yani valinin bitlisi beldi; Bitlis valisi gidiyor. İnşallah yine görüşürüz.

Ethem Paşa haklıydı. Hakikaten yerine giden vali epey sünepe birşeydi!

Semih Mümtaz S.

(İktibas hakkı mahfuzdur)

Taş devrinde aşk mektuplaşması

"Fransız karikatürü"

— **Al, işte mektuplarını sana iade ediyorum. Aramızda herşey bitti!**

Bulması güç

Kethüdazade Arif efendiye, bir gün tanıdıklarından biri lâkırdı arasında tükrüğün şifalı hassasından bahsederken:

— Hattâ dedi, baksanıza, hayvanlar bile yaralarını yalıya yalıya iyi ederler!

Arif Efendi şu cevabı verdi:

— Doğru söylüyorsun ama, sırtımızda bir yara çıktığını farzedelim. Kendi kendini yalayamazsın. Mutlaka bir yalayıcı lâzım. Onu nereden bulmalı?..

Kız — Lûtfen şu levhayı okur musunuz?

Pirenin kanı

Tanımadığı bir adam birgün, Hasan-ı Basrî'nin yanına gelerek:

— Ya imam... Pirenin kanı namaza mâni midir? diye sordu.

Hasan Basrî:

— Garip sual, dedi, şu Irak ahalisi, İmam Hüseyin'in kanını sormağı akıl etmezler de, tutarlar pirenin kanını sorarlar.

Napolyon ve oyun

Napolyon oyunu sever, fakat kaybetmek istemezdi. Kaybetmemek için de hiyleye başvurmakta tereddüt etmezdi. Bir gün Mareşal Drouot ile tahta-yuvarlak oyununu oynuyordu. Napolyon yenilince:

— Nasıl oluyor, dedi, seni hiç bir zaman bu oyunda yenemiyorum.

Drouot:

— Haşmetpenah, dedi, çünkü bu oyun hiyleye gelmiyor da ondan!

Cumartesi — Çarşamba

KOMŞUNUN TAVUĞU

Herşeyin yalancısına rağbet var. Bu nedendir? Eğer Ezopus olsaydım, vereceğim cevapla bir hikmet savurmuş olurdum, fakat bu herkes tarafından bilinen basit bir hakikattir. Çünkü yalan daha caziptir, parlaktır.

Meselâ, ortalığı bir yalancı inci ve süs modasıdır aldı, yürüdü. Hemen her camekânda bu yalancı incilerden görürsünüz. Hattâ Beyoğlunda, sokakta, ışportada satıyorlar. Bu salgın münasebetiyle, görmüş geçirmiş, süsten ve püsten anlar bir hanım bana şunları söyledi:

— Birkaç ecnebi kadın dostum var. Çarşıda kuyumcuların camekânlarındaki altınlara bakarken harice altın çıkarmak kabil olmadığından bilezik falan alamadıklarına teessüf ediyorlardı. Bir aralık fiyatlarını sorduk. Yetmiş ile yüz elli lira arasında olduğunu öğrendikleri zaman, şaşırdılar ve dediler ki "Sahici altın bukadar ucuzken, yalancı incilere ve gûya Paristen gelmiş diye satılan yaldızlı tenekelere neden daha fazla para verip alıyorsunuz?" bu suale, doğrusu, ben cevap veremedim.

BİZ BİZE BENZERİZ

Maltepeden Floryaya kadar, büyük plâjlara dikkat ettim, binaların hemen hepsi, kumların ve denizin güneş ziyasını inikas ettirerek gözleri kamaştırması kâfi değilmiş gibi, hep ışığı içmeyen renklerle badana edilmiştir. Halbuki, tabiat, ağaçlara bir nümune renk vermiştir, bu renk ışığı yumuşatır. Peki, ne diye bu gibi yerlerin sahipleri müşterilerin gözlerini bosu boşuna yorarlar? Sadece bilgisizlikten, lâkayıtlıktan, işin ehilleri olmayışından.

Ehliyetsizlik yalnız buna inhisar etse! Geçenlerde Florya plâjında, birinin elini zehirli balık ısırdı. Orada bir doktor, doktorun kulübesinde ilâç var, fakat sargı yok. Evet, evet, hani şu eczanelerde beş kuruşa satılan sargılar vok mu, işte onlardan yok.

İşte biz, böyleyız. Plâjımız vardır, tabiatın parasız yaptığı bu yerleri biz para sarfederek maskara ederiz; doktorumuz, ilâcımız vardır, bunlar için tahsisat veririz, lâkin yüz paralık bezi kıskanırız.

HA ALİ VELİ...

Gazetelerin ilân sahifelerinde belediyenin biri "Bir mimar veya mühendis" arıyor.

— Mimar mı, mühendis mi, neden tasrih etmiyor?

Diye söylendim. Çallı İbrahim:

— **O, dedi, belki de doktor ile baytarın arasındaki farkı da bilmiyor!**

KİRACI ARANIYOR

"Kiralık ev" ilânları gazete sahifelerine intikal etti. Sayfiye yerlerinde ise, evvelce yalnız Eylûl sonuna kadar kaydiyle kiralanan yerlere, şimdi bütün kış oturmak hakkı da verildiği halde müşteri bulamıyanların sayısı çoktur. Geçen gün Kadıköyünde bir çekçek arabasına binmiş olan dostuma, arabacı, gideceği yeri sormaktansa:

— Kiralık ev mi arıyorsunuz beyim?

diye sormuş. Demek bu iş de artık ışportaya döküldü. Lâkin, Beyoğlu tarafında iki gün evvel bir apartıman gezdim. Beş odalı, yerler parke ve, şayanı hayrettir, her gün sıcak su veriyorlar. kirasını öğrenmek istedim:

— Hava parası almıyoruz, dediler, kirası 400 lira.

Geliniz de tutunuz. Müşteri var ise, adresini vereyim. Ben de komisyon istemem.

KAZANIN BÖYELESİ

Son günlerde İstanbul cihetinde seyrü sefer yine güçleşti - sanki evvelden rahatmış gibi - yâni güçlük en hâd devresine girdi. Bunun sebebini Kadıköylü bir şöförden öğrendik. Suadiyeden bizi, vapura yetiştirip yetiştiremiyeceğini sorduğumuz bu şöför dedi ki:

— Seyrüsefere bakar beyim!

— Ne gibi?

— Geçenlerde ekâbirden birinin tanıdığına mı, akrabasına mı ne, bir kaza olmuş, bütün seyrüsefer bu tarafa nakletti. Adım başında bir memur. Bir parça hızlı gittik mi, enseliyorlar.

— Ey, şimdi ne olacak?

— Hep dua ediyoruz, İstanbul tarafında bir selâtin kaza olsa da biraz rahat etsek.

Fikret Âdil

Al bizden de o kadar!

Yeni Seçim Kanunu tadilâtından şikâyetle bahseden yüzlerce yazı arasında bu kanunun ruhî tesirini en iyi belirten yazı Vatan gazetesinde okuduğumuz Sadun G. Savcı imzalı şu sade, fakat fevkalâde realist ve pisikolojik muhaveredir:

"— Ben sana birşey söyliyeyim mi?

— İstersen iki şey söyle!

— Hayır, bir tek şey... Ben bu yaşa geldim, hayatım içinde bir tek defa reyimi kullandım, o da 21 temmuz 1946 da... İttihat ve Terakkinin, seçimleri nasıl yaptığını hepimiz biliyorduk. Tek parti zamanında ise, rey vermemize esasen lüzum yoktu, sandıklar kendi kendine doluyordu. 21 temmuz 1946 da inanarak rey verdim, inanmakta yanıldığımı gerek o zaman, gerek ondan sonraki türlü seçimlerde olup bitenlerle anladım. O gün bugündür, emniyetli bir seçim olacağına tam bir kanaat getirmedikçe bir daha da reyimi kullanmak değil, sandığın yanından dahi geçmemeğe karar verdim. Bu kanaat de gelmediği için kararımda sabit kalacağım.

— Al benden de o kadar!"

Bizden, sizden, hemen hemen hepimizden de al o kadar! Bir demokrasi için şu ruhî haletten kötüsü ne olabilir?

Gümrük memuru — Siz geçiniz! saklıyacak bir yeriniz yok!

"Yunan karikatürü"

Minelbab İlelmihrab

Yazan: Refik Halid KARAY

— Tefrika No. 20 —

Efradımız Babıâlide bir baskın yapmağa can atıyordu; senelerden beri, yani Enver Paşanın Kâmil Paşayı Babıâlide devirdiği günden beri onların gayesi, menfa ve mahbeslerdeki tatlı hülyası hep bu idi; işte artık o gün, buna ereceklerdi; şevklerinden kaplarına sığamıyorlar, (Yürü !) der demez en ileriye geçmek için alesta bekliyorlardı.

Bu sırada idi, odaya arkasına eski bir arabacı muşambası geçirmiş, boynuna bir soluk enfiye mendili takmış, Rumeli ittihatçısı bıyığında dinç bir adam girdi; emir bekliyen bir çavuş gibi temenna etti, dimdik durdu. (Ben bu bıyığı hiç sevmem : Yarı Alman, yarı komiteci terbiyesi almış bazı Selânik zabitlerine, yani eski devirde dağlarda eşkiya ve yeni devirde şehirlerde muhalif takibine memur görgüsüz adamlara bu sivri, hem güdük, acaip bıyık, nerede karsıma çıksa bana zavallı Ahmet Samimin katlini hatırlatır).

Meçhul şahıs ayakta, işe muntazır bir cellât tavriyle ve kaya parçası gibi yüzünde hiç bir hareket göstermeden esrarengiz ve korkunç bir soğukkanlılıkla bekliyordu. Nihayet Sabri Efendi :

— Ne o. Tahsin Efendi? diye sordu.

Muhatabımız müthiş bir arnavut şiyvesiyle :

— Adamları noktalara diktim, sokak başlarını tuttuk, Paşam verin ki emri yürüyelim !

Dedi. Vay! İş kanlı bir isyan ve ihtilâle doğru, çala kamçı gidiyordu.

Sade reis Nurî Paşayı değil, hepimizi bir heyecan kapladı, fakat gözümüz de dört açıldı; vaziyeti anladık, zaten fırkamıza kayıtlı bulunmıyan bu Tahsin Efendiyi-ki sonradan Ferit Paşaya Polis müdür umumîsi yaptırılan Arnavut Tahsin Beydir - maksadımızın kıyam olmadığını söyliyerek yerine gönderdik ve noktalara koyduğu adamları da hemen savmasını ayrıca tenbih ettik.

Beş kişilik bir heyet ayırdık; derhal Babıâliye gidip Tevfik Paşaya hükûmetinin zafından şikâyet olunacak ve fırkamızın bugün vahim bir kargaşalığı güç menettiği anlatılacaktı.

Bir, iki saat evvl polis müdüriyeti fırka civarındaki kalabalıktan haberdar edilmiş, nezdimize bir merke.. memuru gelmiş, fakat - hareketin vukuuna taraftar bir muhalif olduğundan geldiği gibi geri gitmişti.

●

Polis müdür umumîsi ise er geç fırkanın hükûmete geçeceğine kanaat nasıl ettiği cihetle galiba bu bir ayağı çukura girmiş vefata hazır kabineyi tutmak için fedakârlık yapmağa lüzum görmüyordu.

Şayet Babıâliyi bassaydık Tevfik Paşayı atmağa muvaffak olacaktık; ama Tahsin Efendi gibi vaka çıkarmağa hazırlanmış bazı eski komitecilerin bu esnada - Enver Paşayı ve Mustafa Necip Beyi takliden - tabanca oyununa kalkmalarından, bu suretle bizim de kan dökmeden iş beceremiyen ittihatçılara benzememizden çekiniyorduk. Arzumuz yalnız kabinenin istifasını tacil idi; o düşer düşmez yerine Hürriyet ve İtilâfa mensup ricalin geleceği hemen hemen muhakkaktı.

Heyetimiz Sıtkı Bey, Fuat Paşa, Ahmet Refik, Nüzhet Sabit Beylerle benden mürekkepti. Orduşuna güvenen bir heyet-i murahhasa gibi, arkamızda kalan kitleye dayanarak kemal-i emniyetle Babıâli merdivenlerini çıktık; sanki bekleniyorduk, hemen sadaret dairesinde bir odaya soktular; küçük bir kâğıda fırkamızı ve isimlerimizi yazdık, Sadrazamdan seri bir mülâkat talep ettik.

●

Meclis-i Vükelâ hali in'ikadda idi; ona rağmen beş dakika geçti, geçmedi, Tevfik Paşa yanımıza geldi; bir müddet susuldu. Sonra hatibimiz söze başladı : Çerkes Reşit Beyin firarı memlekette zabt-u raptın mefkudiyetine feci bir misal olduğundan bahsederek hükûmetin daha iyi idare edilmesi lâzımgeldiğini uzata uzata söyledi Fakat Nüzhet, konferans, ders ve içtima kürsülerinde hitabete alışık idi ama galiba, Sadaret dairesinde bizzat Sadrazama henüz ilk defa hitap ediyordu, kekeliyor, sesini kullanamıyor, müessir olamıyordu. Tevfik Paşa âdeta Vükelâ meclisinden dinlenmeğe çıkmış gibi bu nisbeten tenha odada şu mırıltıyı dinliyerek uyuklamağa yüz tutmuştu, ben, çatlak sesimle rahatını ihlâl ettim :

— Fırkamız, dedim, bugün avakibi pek vahim olabileceğini tahmin buyuracağınız bazı "Tezahürat-ı Milliye" yi (Bu tâbir Yunus Nadi Beyin mahut Babıâli baskınına verdiği isimdir) pek güçlükle ve ancak muvakkaten teskin edebildi...

— Evet, biliyorum...

Ben devam ettim :

— Lâkin tekerrürü ihtimali daima mevcuttur ve biz dahi badema halkın bu haklı itiraz ve hareketini bastırmak iktidarını bulamayız!

Tevfik Paşa şu tehdit karşısında, hiddetini yutup münekkitlerini rikkate getirmek yolunu tuttu, sinn-ü-salinden, sırf devlete hizmet için geldiğinden, elinde olanı yaptığından ve bundan sora daha müteyakkız bulunacağından bahisle ayağa kalktı.

Avrıldık.

Hükûmet, filvaki, bir müddet sonra kimsenin haberi olmadan düştü; fakat aynı dakikada, tıpkı birincisinde olduğu gibi, üçüncü Tevfik Paşa kabinesi teşekkül etmiş bulunuyordu. Zavallı Çerkes Reşit Beyin tevkifi esnasında intiharı, galiba, emniyet-i şahaneyi yeniden teyide sebep olmuştu !

●

17

İlk Damat Ferit Paşa kabinesi nasıl hazırlandı ?

Hürriyet ve İtilâf merkez-i umumîsine mensup bazı azanın fırka haricinde toplanarak hususî ve gizli müzakereler yaptıklarını yazmıştım..

Son günlerde kabine listesini tanzim ile meşguldük; bu, çok tatlı bir meşguliyettir, saatlerce uzasa keyfi azalmaz, lezzeti eksilmez, bilâkis hoş bir sarhoşluk vererek insanı sardıkça sarar, açlığını unutturur, acısını dindirir, gamını dağıtır, iksir yerine geçer !

Hazurun içinde nezarete geçmek arzusu göstermiyen üç kişi idik : Birincisi Zeynelâbidin efendi.. Bu zat hariçte kalıp hem hükûmette, hem fırkada müessir olmak, bir nevi murakabe vazifesı yapmak niyetinde idi. İkincisi Şaban efendi.. Şaban efendi, gazetelerin dediği gibi ümmî bir adam değildi; Dahiliye nazırlarımız olan Cemal ve Mehmet Ali Beylerden daha selis yazı yazar, muhakkak ki daha dürüst söz söyler ve bütün fırka azasından daha mantıkî hareket ederdi; fakat adı cahile çıkmıştı; nezaret namzetliğine onu kimse lâyık bulmuyor, o dahi bunu bildiğinden ve zakâsı sayesinde işlerin bir türlü yoluna giremiyeceğini idrak ettiğinden yüksek makamlara hiç yanasmıyordu.

Üçüncüsü ben... Ben, mebus olmadıkça nezarete geçmemek kararını vermistim; cüssemi ufak, yaşımı da küçük buluyor, nazırlığa bir ân bile temavül etmiyordum; kimse de, kendiliğinden, bu hususta ısrar göstermivordu ya !

Bazı nezaretler, münakaşasız, ehillerine ihale olundu : Meşihate Sabri Efendi, Evkafa Vasfi hoca, Şurayı devlete Seyit Abdülkadir Efendi geçti. Abdülkadir Efendinin tayini şarkî memleketteki nüfuzunda idi. Dahiliyeye o zaman Konyada vali bulunan Cemal Bey tensip kılındı. Adliye nezaretini ilk mecliste İzmir mebusluğu eden eski Hürriyet ve İtilâfçı Sıtkı Bey deruhte etti. Son Tevfik Paşa kabinesinin posta nazırlığında bulunan Ethem Bey ticarete geçirildi.

Hariciye nazırlığını Ali Kemal Bey alacak, Maarif, Müverrih Ahmet Refik Beye verilecek, Postaya Şerif Paşanın biraderi Fuat Bey (yahut Fuat Paşa) gelecekti.

●

Ferit Paşa bu son üç intihabı tasvip etmedi : Hariciyeyi kendisi deruhte etmek istiyordu. Ahmet Refik Bey, bir, bir buçuk aylık ümit devresinden sonra açığa ihraç edilip kendisine müsteşarlık vaadedildi, yerini Ali Kemal aldı; Fuat Beyi de galiba, biraderini bir gün sadarete getirir korkusiyle, Ferit Paşa, rütbesi mülâzımdır diyip listeden çıkardı; yerine şehremaneti muavinliğini bile cana minnet addeden Mehmet Ali Bey kondu.

Harbiye nezaretine, Zeynelâbidin Efendi menfa arkadaşı Müşir Şakir Paşanın tayininde musır idi; yüzünü görmediğimiz bu zat, hastalığına rağmen, hocanın zoru üzerine bu en mühim vazifeye nasbolundu. Yüzünü görmediğimiz diğer bir paşa dahi, Sıtkı Beyin iltimasiyle, Nafiaya kaydedildi. Meğerse Avni Paşa, Şakir Paşanın damadı imiş... Bu son iki Paşadan madası doğrudna doğruya Hürriyet ve İtilâf merkez-i umumîsi azasından idiler.

Binaenaleyh bu ilk Ferit Paşa kabinesi sureti teşekkülü itibariyle tamamen bir fırka kabinesi mahiyetinde bulunuyordu.

Nezaretler haricindeki menasıb-i mühimmeden iaşe müdüriyet-i umumiyesine Nüzhet Sabit, Polise Nurettin Beyler geliyor, müsteşarlıklar ve vilâyetler için namzetler hazırlanıyor, diğer taraftan da tevkifat listesi ve Divan-ı-harb-i-fevkalâde projesi yapılıyordu.

Vilâyetlerde fırka şubelerinin adedi harbi umumîden evvelki yekûnu ğeçmişti; merkez-i umumîyi de, güç belâ, Parmakkapıdaki konağa nakledebilmiş, bir odasına olsun saç bir soba kurmağa muvaffak olmuştuk. Zavallı Nüzhet Sabitin çipil kara rağmen Kızıltoprakta, Kuyubaşındaki evinden kalkıp gelerek bu soba basında lâstiksiz fotinlerini kurutuşu unutamıyacağım müessir manzaralardan biridir !

Riza Tevfik, nazır listesine idhal edilmemişti. Faaliyet kabinesi farz ve tahayyül ettiğimiz bu heyet-i vükelâyı yorar diye içimizde korkanlar vardı.

Ferit Paşa onun için hususî ve fevkalâde bir mesnet bulmuştu : Selâhiyeti vasıa ile İstanbula bir nevi (Lord Mer) olacaktı. Zavallı Sadr-ı-müstakbel hiç bir adam tanımıyordu.. Bizim nazır listesini, anlattığım ufak bir tadil ile kabul etti. Artık hoca efendilerle Ali Kemal Bey gece gündüz Baltalimanında, istişarede idiler. Maamafih hazırlığı harice ifşa etmiyorduk : Listeye dahil Mehmet Ali Bey. Ethem Bey, Cemal Bey gibi bazı kimseler bile henüz sarahaten memuriyetlerine vakıf ve emin değildiler.

(Devamı var)

— Teessüf ederiz, (Hatırat) ınızı kabul edemiyeceğiz, ustad ! Zira sizden evvel papağanınızla bir mukavele yaptık !

Bir dokun...

Şirinlik muskası !

Ramazan-ı-şerifiniz mübarek olsun, AYDEDE'nin aziz dostları. Ne âlemdesiniz, oruç ile aranız nasıl? Gerçi ibadetin de, kabahatin de gizli olması icebettiğine göre, sualim biraz münasebetsiz gibi görünürse de ben o kanaatte değilim.

Kabahatlerin gizlenmesi bahsinde kırk bir buçuk maşallahımız var ! Çeşit çeşit yolsuzluklar, türlü türlü suiistimaller senelerce gizli kalıyor, dışarıya sızıntı bile vermiyor.

İbadet bahsine gelince; din işleri, particilik politikasının propaganda vasıtaları arasına girdiğindenberi benim kanaatim değişti. Bereket versin, particilikle alâkam yok. Olsaydı, öyle zannediyorum ki, şu seçim arifesinde partimin yaftasını göğsüme yapıştırıp sokaklarda tekbirlerle, tehlillerle tesbih şıkırdatmaktan, kalabalık yerlerde köşe başlarında seccade serip namaza durmaktan kendimi alamazdım! Öyle ya, elde başka koz kalmadı. İktidar partisi, her fırsatta tazeleyip tekrarladığı yaldızlı vaadlerin altından kalkamıyor, giriştiği işlerin içinden çıkamıyor, halkın en ufak dertlerine dahi deva bulamıyor. Öbür partilerin programlarında da bu kargaşalıkları düzenlemeğe yarıyacak esaslı bir belirti yok; vaadlere girişseler bile kendileri de biliyorlar ki yaldızlı lâkırdıları yutup hazmedecek mide kalmadı.

Eh, bu vaziyet karşısında halkın muhabbetini celbedebilmek için kala kala, iş kalıyor şirinlik muskasına. Ver elini din propagandası!

Bir müddet evvel AYDEDE'nin bu sütunlarında bahsettiğim gibi, din talimi faaliyeti pek hararetlendi. Ramazan da imdatlarına yetişti, gayretler büsbütün körüklendi. Din kitabı namı altında neler basılmıyor, sokaklarda neler satılmıyor ki! Arap harflerinden mi hoşlanırsınız, Türk harfleriyle mi istersiniz, ikisinin karışığını mı arzu edersiniz? Çapraşık ifadelerle yazılmış, derme çatma fikirlerle doldurulmuş, çeşit çeşit, boy boy, renk renk mecmualar, risaleler, cüzler, kitaplar... Türkçeyi doğru dürüst konuşmaktan âciz, çingenesine varıncaya kadar çeşitli yaygaracılar, sümüklü çocuklar; süflî, iğrenç kılıklı kimseler sokaklarda nâralar atıyorlar, ağızdan belledikleri lâfları tekrarlıyarak, gelene geçene namaz, oruç, hac, zekât dersi veriyorlar.

Muskalar da çıktı. Çocuklar köprüde satıyorlar. Yel ağrısına, bel ağrısına, sancıya, sıtmaya birebir; dertlere deva, hastalara şifa dualar; başı sıkıştıkça okuyanları murada erdiren muskalar!.

Demokrat partinin seçimden çekilmesine, Millet partisinden henüz ses sada çıkmamasına bakılırsa, C. H. P. bu duaların, muskaların sırrına erdi galiba!

Bu gidişle, eski remmallerin, büyücülerin, üfürükçülerin hortlaması da yakın gibi görünüyor. Devre sonu seçimlerine kadar yetişseler bâri !

Cemal Refik

— Helo Coni, nereden geliyorsun?
— Türkiyedeki ziyafetten ! Ya nereye gidiyorsun?
— Türkiyede ziyafete !

Çizen : Şadi Usal

Hakkında

Bak Sitanbulun şu sâdâbad-ı-nev bünyanına
Âdemin canlar katar ab-ü-havası canına
Nedim

Istanbulun öyledir baharı
Yahya Kemal

İstanbulu al, gülzâr yap

Korkarım cennette de uşşâk rahat görmeye
Öğrenirse şiveyi hubanı İstanbulu, hûr
Şeyhislâm Yahya

Bu şehri Sitanbul ki bi misl-ü-bahadır
Bir senkine yekpâre Acem mülkü fedadır
Nedim

İstanbulu duydum daha bir kerre sesinde
Yahya Kemal

RÜBAÎ

Seyyah gel şu tac-ü-tahtı seyret
Hâr kelle veren acip dırahtı seyret
Bulma bir ehli dil koca İstanbulda
Kahtı seyret, payitahtı seyret
Hayret

KITA

Belâdır yangını İstanbulun nispet olundukta
Kalır yanında ehven ateş-i-nemrud-i-nadânın
Hususiyle dün akşamki hârik-i-hanümansuzu
Cehennem sandım altında görünce Bâb-ı-fetvanın
Eşref

KİRPİNİN
DE

(Hatır - Gönü

Son zamanlarda hiç bir kanun, Dışişleri Bakanının hazırladığı yeni teşkilât kanunu kadar Millet Meclisinin candan tasvibini kazanmamıştır. Müzakere sırası tek itiraz sesi işitilmedi; aksine herkes bu kanuna taraftarlık etti ve birkaç mebus da fırsattan bilistifade gayet acı, lâkin pek haklı sözlerle bazı hariciyecilerimizi yerdi, hakikatleri meydana döktü.

Bir sual hatırımıza geliyor; Mademki işler o raddeye gelmişti de acaba neden şimdiye kadar bu tenkitleri yapmak mebuslarımızın aklından geçmemişti? Meselâ Dışişleri bütçesinin müzakeresi esnasında niçin bildiklerini kimseye söylememiş, o yarayı deşmeğe cesaret edememişti?

Demek ki Bakan bu kanunu düşünmese, Meclise getirmese idi memleketi hariçte temsil edenlere toz kondurulmamakta devam olunacaktı ! Acaibi şudur : tek parti devrinde Dışişleri Bakanlığının hususî bir idaresi, bir kudsiyeti vardı; âdeta "Emlâk-i hususiye" veya "arazi-i miyriye" den imişçesine idare edilir, memurları ve hele erkânı galiba istisnaî şekilde "mültezem" lerden seçilirdi. Sanki burası her yerden fazla bir (Hatır-gönül bakanlığı) idi.

O yüzden Mecliste tasvir edildiği acaip hüviyette diplomatlar, büyük ve küçük elçilerle bu bakanlık doldukça doldu, hariciyecilerimize ilişmemek prensip oldu. Şimdi tasfiye edilecektir, diyenler var. Dış memleketlerdeki

Soğuğa ka

Pariste şiddetli bir soğuğun hüküm sürdüğü bir gün dördüncü Hanri, sıkı sıkıya kalın kürküne sarılmış, araba ile Pont-Neuf'dan geçiyordu. Yolda genç bir Gaskonyalının, yaz ortasında imiş gibi sırtında tek gömlekle gezindiğini gördü. Arabasını durdurarak gence sordu :

— Üşümüyor musun?

— Hayır, haşmetpenah !

— Nasıl olur? Bu soğukta donmadığına hayret ediyorum. Ben,

NEREDE C

Ticaret Bakanı Cemil Sait B
mas ederek demiş ki :

" — Bu iş çok eski devirlerd
man zaman ortaya çıkan et paha
ziyade doğrudan doğruya tüccarl
neticesinde meydana gelmektedir.
oyununu önlemek için icabeden t
kasaplık hayvan istihsalâtı, istihl
rudan doğruya celeb ve toptancıla
önlemek için kanunî çareye başv

Dikkat ediyor musunuz? Hep
bal sıygalarıyla dolu bir beyanat.
ki devirlerden beri tüccarlar tar
neden 25 senedir bu müzmin der

"Yapacağız, edeceğiz." Yaral
misin ki karşımıza göğsünü gere
desin !

LERİ

Bakanlığı)

lomatcıklar ilk defadır pıntıya tutulmuş olacak- ! "Monşer, bir ukala Ba- na çattık ki...' diyip duru- lardır.

Peki ama hatır ve gönül selesi ne olacak! İsim zikret- miyelim, şu kırk yıllık â- lil, şu yarı kö- türüm, şu a- meliman- da, şu hevesi ve zekâsı çoktan sön- müş, şu aczi başlan- gıçta sabit ol- ş maruf, meşhur yâran ve atı, dostlarımızı ve ahppa- ımızı nasıl tasfiye edece- ?

Kimbilir ne mektuplar ya- or, nerelere, ne müracaat- oluyor, ne gayretler sarfe- yor! Bunları önlemek, ta- miyle müstakil ve taraf- hareket etmek?

Bir emr-i-düşvar!

Fakat ne olsa vaziyet eski- den iyidir, az çok birşey- yapılacaktır. Hiç bekle- diğimiz bir zamanda gök- inercesine gelen bu ka- n, bir gün daha çoğunun, düsünün başarılmasına kân vereceği icin bir ka- çtır.

Burnumuzun ucunda göze an kocaman, üzerinde kıl- fışkırmış bir et beni var- herkes görüyor, biz gör- mezlikten geliyor, âdeta işe Rufaîler karışır!" di- geçiyorduk.

Kanun ve Meclis işte o taya parmağını bastı.

Bakalım nasıl, ne zaman, kadar isabetle ayıknlana- bu pirincin taşı!

KİRPİ

çare

amda bu kadar elbise olduğu de soğuğa dayanamıyorum.

Gaskonyalı:

— Haşmetmaap, dedi, siz de be- gibi yapsanız soğuktan müte- r olmazsınız.

Kral sordu:

— Ne gibi?

— Benim gibi elbise namına ne- varsa sırtınıza geçirirseniz, si- emin ederim, soğuğu hissetmez- z.

BAKAN?

İstanbulun et meselesine te-

ri sürüp gelen bir derttir. Za- şu veya bu gibi sebeplerden bir spekülâsyon yaratmaları şeyden evvel bir spekülâsyon leri alacağız. Memleketimizde arşılayacak durumdadır. Doğ- rattığı bu spekülâsyon tarzını ğız!"

apacağız, edeceğiz." gibi istik- dem ki, bu spekülâsyonun es- an yaratıldığı biliniyordu da, iyecek bir tedbir alınmadı? ize bir Bakan göstermiyecek çıksın da: "Yaptık, ettik!"

BUGÜNLERDE !

OLUP BİTENLER

SAKALLI BEBEKLER

Günün en canlı ve heraretli mevzuu Seçim Kanunu. İçişleri Bakanı Münir Hüsrev Göle'nin ısrarı üzerine 15 inci maddenin aynen kabulü işleri yeni baştan arap saçına çevirdi.

Bir kere Cümhuriyet Halk Partililer birbirlerine girdiler. Bu maddenin tadili için takrir veren 26 lılara, meşhur müfritler, bir isim takıverdiler: **Müstakil Halkçılar.**

Galiba onlar da: "İnadım, inat!" kabilinden ortaya bir lâf attılar: "Yeni bir parti kurmağa karar verdik!" diye.

Maşallah da, maşallah! Dünyanın her tarafında partiler, sınıfların menfaatleri için kurulur ve ihtiyaçlardan doğarlarken, biz: "Takririmiz kabul edilmedi." diye hemen parti teşkiline kalkıyoruz.

Ne yapalım? Demek bizim demokrasi âlemimizdeki sakallı bebeklerin oyunu bu!

TEŞBİHTE HATA OLMAZ

Seçim Kanunu bu... Hiç C. H. P. liler birbirlerine girerlerken D. P. liler dururlar mı? Onlar da vilâyetlerden gelen delegelerle Ankarada bir kongre aktettiler ve 15 inci maddenin kabul edilmesi karşısında nasıl bir vaziyet alacaklarını kararlastırdılar.

Celâl Bayar, Ksavye dö Montepen'in romanlarını okumuş olacak ki; Demokrat Partinin korkunç kararını bildirmek ve Halk Partililerin tüylerini diken diken etmek için gece yarısını bekledi ve şöyle dedi:

— Demokrat Parti ara seçimlere girmiyecektir!

Birden rahmetli Gandi'yi hatırladım: O da istediklerini kabul ettiremeyince açlık grevi yapar, sadece kendi nefsine zulmeder, fakat hâdiseleri önliyemez, onların akışına mâni olamazdı..

ŞU MESELE

İstanbul vapuru kalkarken Başbakan yardımcısı Faik Ahmet Barutçu gazetecilere şöyle demiş:

— Daha evvel yazıldığı gibi tedavi için İsviçreye gitmiyorum. İyileşmiş bulunmaktayım. Akdenizi şöyle bir dolaşacağım ve dönüşte de İsviçreye uğrayacağım.

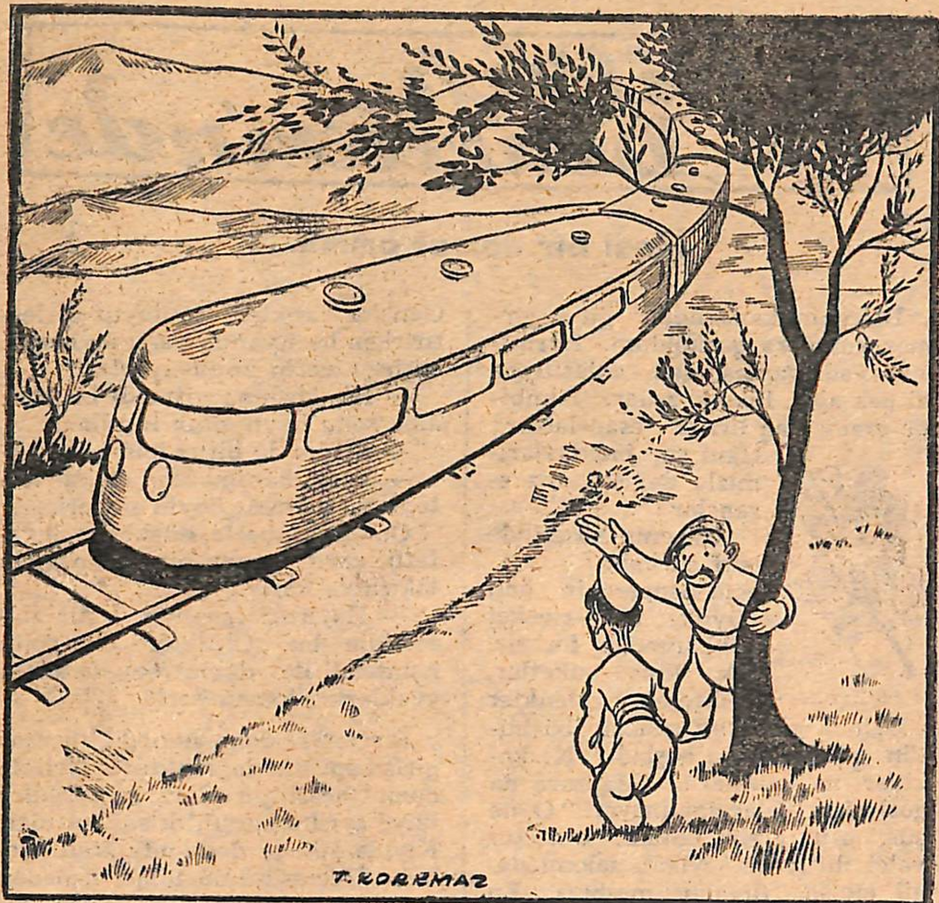
Biz de üzülüyor:

— Kimbilir, diyorduk, zavallı Başbakan yardımcısı ne kadar hasta ki Avrupalara tedaviye gidiyor.

Meğer hiç te öyle değilmiş. Akdenizin pırıl pırıl sularına baka baka keyif çatmak, gönül eğlendirmek için bu seyahati ihtiyar etmiş.

Biz de işi amma ciddiye almıştık ha!

KARGI

— Bu motorlu tren neye yarar?

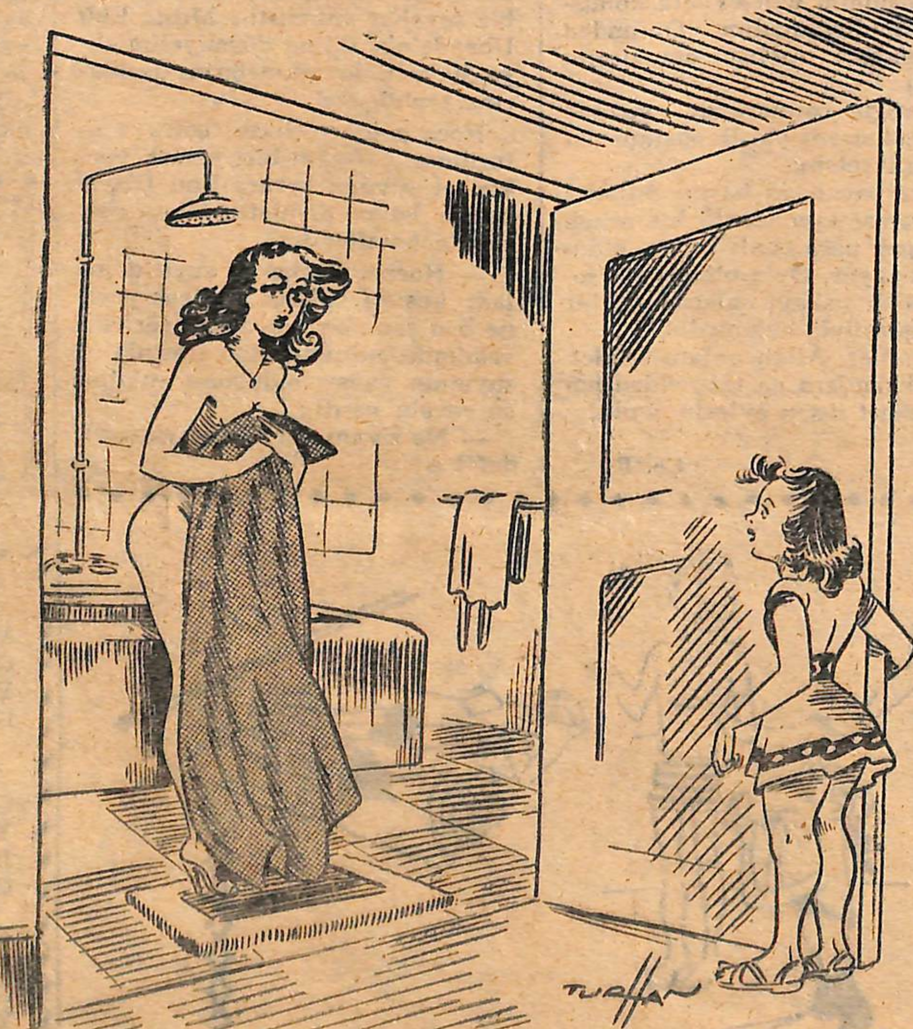
— Ankarada sıcaktan bunalan mebusların bir iki saat evvel İstanbula varmalarına!

Varan bir!

Ticaret Bakanlığı tarafından vekâlet emrine alınan bir memur mal beyanına davet edilmiş. Varan bir! Dileriz ki bu güzel çığırda yürüyen başka Bakanlar da zuhur etsin.

Tarih ilk defa mal beyanı kanunu tatbikine cesaret eden Bakanın adını unutmıyacaktır. Şu var ki mal beyanına davet edileceklerin kimler olduğunu halk değme resmî zevattan daha iyi bilmektedir. Dilinin ucuna bir çırpıda gelenlerin isimleri yazılsa en aşağı dörtte üçünde isabet ettiği anlaşılır.

Bilir ama kanun var, sayamaz. Sadece içinden okur ve üflemez, oflar!

FIKRALAR

Balzak ve kadın

Balzac ekseriya kontes Bagration'u ziyaret ederdi. Bir akşam yine küçük bir misafir grupunun davetli olduğu salonda Balzac da bulunuyordu. Bir kadın:

— Mösyö Balzac, dedi, ne iyi, siz bütün kadınların ruhunu tanıyorsunuz!

Balzac şu cevabı verdi:

— Evet, okadar iyi tanırım ki, bir kadına bir bakışta onun doğduğu zamandan beri geçirdiği maceraları söyliyebilirim. Sizin maceralarınızı da sayayım mı Madam?

Kadın kızararak dedi ki:

— Aman okadar yüksek sesle konuşmayın!

İyi dost

Milletvekili intihabı zamanıydı. Namzetliğini ilân eden biri, yanına bir de propağanda yapacak dostunu aldı, halkın karşısında kürsiye çıktı, nutkunun bir yerinde:

— Ey! diye bağırdı. Atillâlar, Timurlar, Cengizler neredesiniz?

Arkadaşı kalabalığa döndü, bağırdı:

— İsmi geçenler, neredesiniz? Ayağa kalkınız da milletvekili

Nikâh Dairelerinde

İdeal bir damat amma...

Dairenin kapısından girer girmez kokulara garkoldum. Burnumun yadırgamasından anlaşılıyor ki pek ağır, lüks kokular. Kimbilir gramı kaç liralık esanslardır? Hani şu, buğdaylarımızla değiştiğimiz esanslar!

Antrenin köşesinde istif edilmiş. açık pencerenin önü büyük bir çiçekçi dükkânından farksız. Şık, lüks buketler, muhteşem çelenkler

Salona girerken genzim büsbütün gıcıklanmağa başladı. Ne kokular, ne kokular!.. Manzara da gözlerimi alacalandırıyor. O ne süs, o ne giyim kuşam, o ne tuvalet ihtişamı! Nikâh salonu değil, elbise, tuvalet meşheri. En mahir terziler en lüks kumaşlar üzerine sanatlarının bütün inceliklerini dökmüşler, en son modanın en şık elbiseleri canlı mankenlere itina ile giydirilmiş, burada teşhir ediliyor. Mütenasip endamlı, bebek yüzlü, zarif genç kızlar mütemadiyen dolaşıyorlar. Uzun etekler altında minimini ayakların yere dokunduğunu farkedemiyorum. Yürümüyorlar, melekler gibi tayy-i-mekân ediyorlar. Yalnız tuvalet, koku değil; aynı zamanda naz, eda, işve meşheri. Nazlı nazlı kırıtışlar, tatlı tatlı gülümseyişler, baygın baygın göz süzüşler... Gruplar ayrılıyor, herkes kendi dengini buluyor. Saçları itina ile maşalanmış şık delikanlılar gerdan kırıp göz süzerek genç kızlarla sohbet ediyorlar, sözüm ona Türkçe konuşuyorlar, fakat söylenen kelimelerin yarıdan fazlası firenkçe, İngilizce.

Kimisi koca göbekli çıplak kafalı, kimisi çökük avurtlu, kirpi saçlı, yüzleri sinek kaydı traşlı baylar yaşlı hanımlarla hasbihal ediyorlar. Avrupa seyahatlerinden, danslı çaylardan, müzik konserlerinden bahsediyorlar. Ağır başlı gruplar arasında, sonradan görme mukallitlerin yapmacık edaları sırıtıyor.

Köşede yaşlıca iki hanımın konuşmalarına kulak misafiri oldum.

— Merak etmeğe başladım doğrusu. Gelinle damat nerede kaldılar?

— Kabahat terzide. Kızcağızın elbisesini vaktinde yetiştiremedi, onu bekliyorlar.

Dışarıdan bir gürültü duyuldu, telâşla koştuk. Mûzip rüzgâr pencere önündeki çelenkleri devirmiş. Gençler çiçekleri toplayıp yerleştirirken beri yanda yaşlı üç hanım başbaşa verip konuşuyorlar:

— Hiç hoşuma gitmedi bu kaza ama sonu hayır olur inşallah.

— Benim de biraz içim...

— Yook, hanımefendiciğim! Kötüye yormamalı böyle şeyleri.

Onlara nisbetle düşkünce kıyafetli, zayıf, esmer bir kadın gelip lâkırdıya karıştı:

— Hayırdır inşallah. Uğur alâmetidir bu. Çiçekler bile gelin hamfendi ile damat beyefendinin ayaklarına kapanıyorlar.

Bir telâş daha belirdi, herkes giriş kapısına doğru koştu. Gelinle damat içeri girdiler, etraftakiler ikiye ayrılıp karşılıklı saf tuttular. Kıyıda köşede dedikodu faslı başladı. Tecessüsümü hissettirmeden gruplara yaklaşıyorum, kulak kabartıyorum. Gelin de, damat da tepeden aşağı süzüldükten sonra bşalar dönüyor.

— Maşallah, bu tuvalet çok yakışmış kıza.

— Güzele göz ağrısı da yaraşır. Bebek gibi kız, baksanıza.

Beri tarafta damat çekiştiriliyor:

— Resminden pek farkedememiştim ama ne yalan söyliyeyim, bakışları biraz tuhaf geldi bana. Huşunetli birşeye benziyor. Kızcağızı hırpalamasa bâri.

— Görünüşe bakmamalı. İnşallah yüreği temizdir. Fakat çok mağrur bir edası var. Nesine kurumlanıyormuş sanki? Kızın babası da onun kadar zengin.

Köşedeki iki genç kız müstehzi bakışlarla gelini süzerek dudak büküp fısıldaşıyorlar. Pek fazla sokulamadığım için evvelâ konuştuklarını duyamadım. Önümden geçerken sarı saçlısı omuzlarını kladırdı:

— Zengin olmasaydı yüzüne kimse bakmazdı ya. Babasının parasına şükretsin.

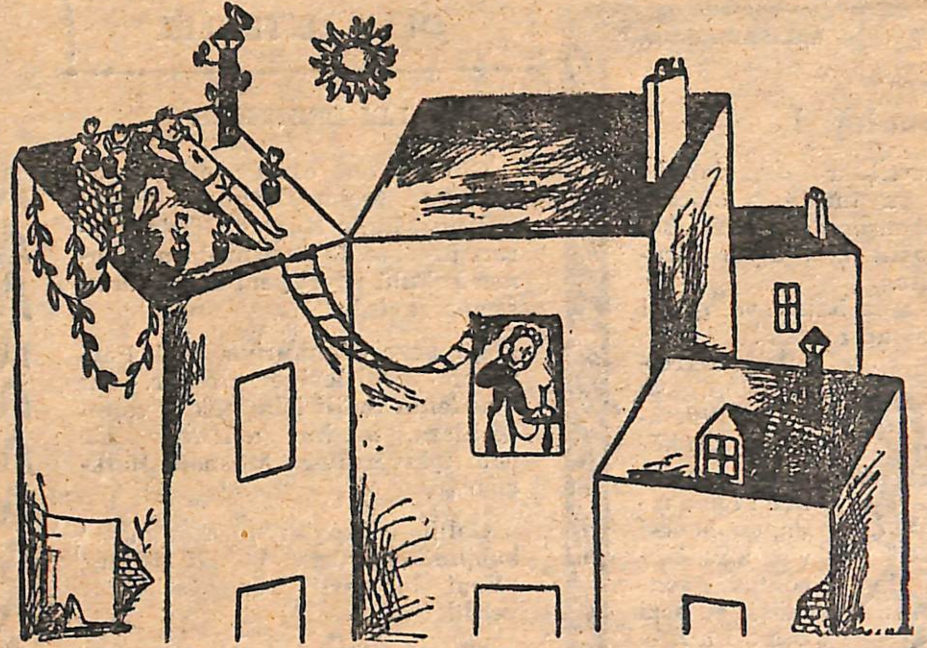
Esmer bayan da başını salladı:

— Damat tam ideal bir erkek amma pek para canlı birşey olduğu anlaşılıyor. Öyle olmasa şu soluk benizli sıskayı alacağına, bir esmer güzeliyle evlenirdi

Evlendiler. Allah onlara saadet, geride kalanlara da tez elden hayırlı kısmet ihsan eylesin, âmin!

Ce. Re.

Dam safası

Hizmetçi kadın (telefonda) — Maalesef kendisi evde değil. Yazlığa taşındı!

"Pasages" den

Dayansın köteğe

On dokuzuncu asrın başlarında hicivle şöhret bulmuş olan İşkodralı Hamdi, aynı zamanda nefes eder, muska yazardı. Bir gün avcunun biri elinde bir sepet balıkla kendisine müracaat etti. Hediye olarak verdiği balıkların mukabilinde tazısının iyi tavşan tutması için bir muska yazmasını istedi. Hamdi Efendi yazdığı beyti sarıp sarmalıyarak muska şekline koydu. Avcunun eline tutuşturdu. Yazdığı beyit:

Tama ettim semeke, nüsha yazdım köpeğe,
Ya tavşanları tutsun, ya dayansın köteğe

Ziyanı yok

Arabın lûgat ve nahiv âlimlerinden Basralı Ebu Ubeyde, asrında hem ilmi, hem de bosboğazlığı ile şöhret almıştı. Herkes onun dilinden çekinir, tarizine uğramamak için temkinli bulunurdu. Bir defa Musa Bin Abdürrahmanülhilâli'yi ziyaret etmek üzere İrana bir seyahat yapmıştı. Musa, Ebu Ubeyde'nin diline düşmiyelim diye dikkatli davranmalarını uşaklarına tenbih etti.

Hoca geldi, birlikte sofraya oturdular. Uşağın biri yemek yerken et suyunu kazara Ebu Ubeyde'nin üstüne damlattı. Musa, pek ziyade hayıflandı:

— Hocam üstüne et suyu damladı, kusura bakma. O libas yerine ben sana on kat elbise veririm vaadinde bulundu. Ebu Ubeyde et suyunun yağsız olduğunu anlatan şu cevabı verdi:

— Ne ziyanı var? Leke yapacak değil a!

Bir Zamanlar...

Fatih Sultan Mehmed'in Belediye Kanunundan bazı parçalar

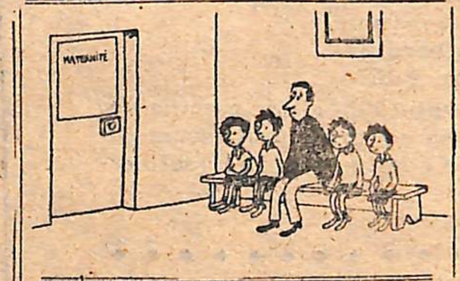
Ayakkabılar hakkında

Kavvaflara, ayakkabılara, çeşitli deri ve köselelere dair pek esaslı maddeler, fiatlar ve cezalar konmuştur. Bir kere bütün ayakkabı nevileri, çizmeler ve papuçlar kısım kısım ayrılmış derisine, süsüne, el emeğine göre her kısmın sabit narhlar üzerinden satılması temin edilmiştir. Cezalar ise pek adilânedir: Şayet ayakkabılar "akçe başına gün hesabı üzere tamam olmadan delinir ise veya sökülürse dikici suçludur. Kıymeti ne ise ol miktar cerime alınır. Eğer gön ve sahtiyan delinir ise debbağ suçludur. Eğer bıçakla kesilir ise diken suçludur."

★

Hayvanlar hakkında

Mezarlıklarda davar, yani koyun, keçi yürütmek, otlatmak ve oraları kirletmek şiddetle yasaktır. Hayvanları himaye için de tedbirler alınmıştır: "Ayağı yaramaz beygiri işletmeyeler. Ve at ve katır ve eşek (dört yüz şu kadar sene önce bu hayvana lüzumsuz bir nezaketle "merkep" denmezmiş!) ayağını gözedeler ve semerin göreler ve ağır yük vurmayalar. Zira dilsiz canavardır. Her kangisinde eksik bulunur ise sahibine tamam itdüre!"

— İnşallah bu sefer tek doğar!

"Paris Dimanche" den

MANİLER

Mendilim benek benek
Ortası çarkı felek
Yazı beraber geçirdik
Kışın ayırdı felek

★

Gökte yıldız yüz atmış
Yarim uykuya yatmış
Uyku değil meramı
Onu sevda bunaltmış

★

Bağa girdim budanmış
Gül bülbüle dadanmış
Yari benim sanırdım
Meğer eller dadanmış.

Plaj Krokileri

"Esquire" den

 Acaba kim ?

İşte, aşağı yukarı hepimizin başına gelen bir hal :

Hangi gündü! Galiba geçen Perşembe... Evet, geçen Perşembe köprüde rasgeldim,, ellerini uzatarak bana doğru koştu ve dedi ki :

— Nasılsın? İyisin, inşallah !

Kendi kendime : "Tanıdığım bir çehre ama, hay kör olası şeytan, nerede görmüştüm?" diye düşündüm ve bu tereddüdümü belli etmemek için uzattığı eli kemali samimiyetle, heraret ve muhabbetle sıkarak :

— Elhamdülillâh, dedim, elhamdülillâh siz de, inşallah, afiyettesiniz?

— Bildiğin gibi malûm a...

Hiç de malûm değil ya... Halâ düşünüyordum, ben bu adamı nerede görmüştüm, altı ay evvel mi, bir sene mi, yoksa daha fazla mı olmuştu? İstanbulda mı, yoksa Anadoluda mı? Hatırlar gibi oluyordum, bir aralık haylı düşüp kalkmış, münasebette bulunmuştuk ama Ankarada mı, Yozgatta mı, Bursa veya İzmirde mi? Bir türlü bulamıyordum. İsmini olsun çıkarsam... O zaman, zannederim ki, öte tarafını da hatırlıyabilirdim. Meçhûl şahıs bu şüphe ve endişeme vakıf değilmiş gibi, yanım sıra yürüyordu.

— Sizin, dedi, şu ev meselesi ne oldu? Son görüştüğümüz gün bana tahliyesinden ümidinizi kestiğinizi söylüyordunuz !

Tuhaf şey, bu adam benim hususî işlerime vakıftı... Demek gayet iyi tanıştığımız bir zat... Yahut, daha doğrusu beni çok iyi bilen biri... Ben ise hâlâ onun ismini tahattur edemiyorum. Lâkin işi belli etsem ayıp olacaktı :

— Düzeldi azizim, dedim, tahliye ettik ve taşındım.

— Biliyorum, biliyorum, dedi, mahsus sordum, Fevzi söylemişti, artık Mahmut bahçede koşup oynasın !

Allah, Allah ! Bizim amcazadeyi de tanıyor... Hattâ işte oğlumdan da lâubali ve samimî, adıyle bahsediyor. Demek aileye de âdeta bir karabet ve sihriyeti var.. Acaba bu kimdir? Sorsam mı? Sorarım, ne olur? Dalgınlık, aptallık, falan diye bir mukaddeme yaparım, kabahati yüklenir, anlarım.

Ben bu kararda iken o birden dedi ki :

— Altı ay kadar oluyor, bir davetnâmenizi almıştım, kerime hanımın nikâhı münasebetiyle... Malesef gelemedim; bir mani çıkmıştı da...

Düğüne çağırdığım bir adama artık ne yüzle ismini sorabilecektim. Kabil değildi.. Hele oturduğu semti bir anlamağa çalışayım, belki hüviyetini keşfe medar olurdu :

— Yine aynı mahalde mi ikamet ediyorsunuz?

Dikkat kesilmiştim, bekliyordum.

— Hayır taşındım, artık orada duramazdım, malûm ya, şu bizim vakadan sonra...

Hangi vaka acaba? Fakat ziyanı yok, yeni oturduğu mahalleyi olsun soralım, belki tarif ederken ismini de söyleyiverir :

— Ey, şimdi, eviniz ne tarafta?

— Beşiktaşta, Uzuncaovada...

Artık cesaret ve cüretimi takınmıştım :

— Kim diye sormalı?

— İsmimi verdiniz mi gösterirler, elli yedi numara...

Meseleyi yine halledememiştim; meraktan çatlıyacaktım; bir aralık selâm verip ayrılmayı düşündüm ama sonra saatlerce zihin yoracak, sinirlenecek, üzülecektim. İsmini öğrenmeden ayrılmak işime gelmiyordu :

— Canım, dedim, yazıhaneye hiç uğramıyorsunuz !

— Bir kere geldim, bulamadım. Hem o bizim meseleden dolayı halk içine çıkmağa da yüzüm yok..

O mesele de nedir acaba? İsmini öğrenememek bir üzüntü iken şimdi başıma bir de şu "mesele" derdi çıktı. Herhalde müthiş, feci ve aynı zamanda menfur bir "mesele" ki biçarenin halk içine çıkmağa yüzü yok... Bir katille mi yanyana köprüden geçiyordum. "vaka" ve "mesele" namına son zamanda duyduğum ne kadar haberler varsa zihnimden geçiriyor, fakat bir türlü onunkinin hangisi olduğunu bulamıyordum. Nezaketen :

— Eh, dedim, insan bu, her türlüsü başından geçer !

— Evet ama, bu derece müthişi nadirdir. Çok çile çektim...

Sözü değiştirdim :

— Şimdi ne ile meşgulsünüz?

Vereceği cevap olabilir ki ismini meydana koyabilirdi.

— Hiç... Boştayım. O "vaka" üzerine bir çoğu benden yüz çevirdi.

Eyvah, yine anlıyamadıktan başka "vaka" dediği şey büsbütün merakımı tahrik etmeğe başlamıştı; merakımdan çatlıyacaktım. Bu kimdi? "Vaka" ne idi? Nasıl anlıyacaktım? Eminönüne gelmiştik.

— Müsaadenizle, dedi, şu tramvaya atlıyayım... Yürüyemez hale geldim, hapishanede rutubetten beni bir romatizma yakaladı, âdeta yarı kötürüm oldum !

Beni, evimi, oğlumu bu derece mükemmel tanıyan meçhul şahıs bu tanımadığım ahpap, bu "vaka" kahramanı ve hapishaneler sakini eski dost, bu kimsenin içine çıkmağa yüzü olmıyan na malûm arkadaşım elimi tekrar hararet ve muhabbetle sıktıktan sonra ayrılıp gitti.

Yarabbi, acaba o kimdi? "Vaka" ne idi?

Beş gecedir, bu merakla, hâlâ uykusuzum ! **A. D.**

Bazı gazeteler gürültü ile mücadeleye karar vermişler

— Yazıyooor ! Gürültü ile mücadeleyi yazıyooor !!!

AĞABABA ANLATIYOR

Mahalle imamlarına dair iki hikâye

Vaktiyle ağniyadan bir zat, rakı tepsisi başında atıştırırken mahalle imamı içeri girivermiş. O zamanlarda işret gizli içilirmiş, ortaya bir soğukluk girmiş. Fakat imam efendi işi rindliğe vurmuş, görmemezliğe gelmiş ve bir az sonra çıkmış. Fakat tam kapının önünde iken zengin zat kesedarını çağırmış :

— Yarın hatırıma getir, imam efendiye bir samur kürk verelim ! demiş.

Bunu işiden imam, pür ümid, ertesi sabah konağa koşmuş, kesedarı bulmuş, istizan için efendinin yanına göndermiş, kendisi de kapıda dinlermiş. Efendi birden haykırmış :

— Canım, demiş, aldırma dün gece sarhoşlukla öyle bir halt etmişim !

İmam efendi dayanamamış, can sıkıntısının verdiği bir cüret ile, hemen kapıdan başını sokmuş :

— Siz o haltı asıl şimdi ettiniz! demiş.

Baba - Oğul arasında

Amerikalı baba oğluna çıkışır :

— Biliyor musun, Vaşington senin yaşında iken sınıfının birincisi idi.

— Biliyorum. Fakat senin yaşına geldiği zaman da cümhurreisi idi !

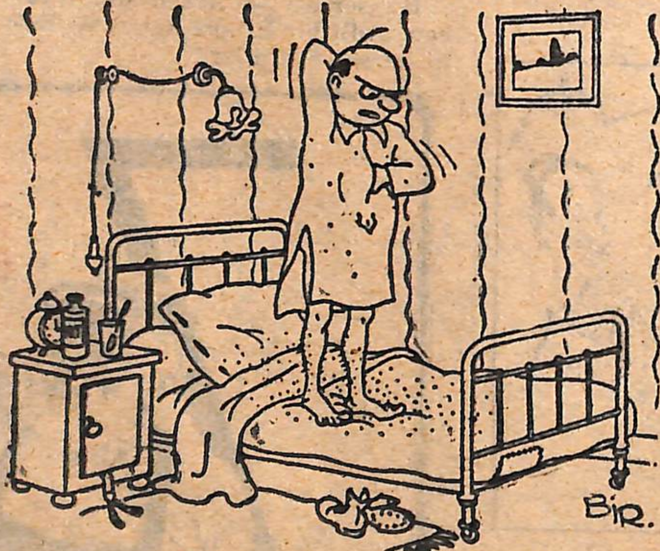
Ha arpa, ha buğday

Nasreddin Hocayı kandırıp yalancı şahidliğe götürmüşler, Hoca şahadet sırasında buğday diyeceğine arpa demiş... Mahkemeden çıktıktan sonra arkadaşları etrafını almışlar :

— Aman, Hoca Efendi, demişler, yanlış oldu, buğday diyecektin...

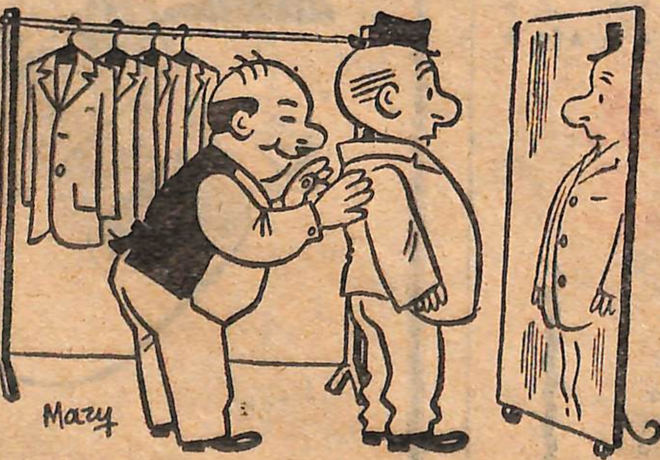
Hoca şu cevabı vermiş

— Behey abdallar, yalan olduktan sonra ha arpa, ha buğday !

— İki bardak D. D. T. içtim, bana mı demedi. hâlâ kaşınıyorum !

"Le Herisson" dan

— Kol ağızlarını azıcık daralttım mı ısmarlama elbise sanacaklar O kadar tıpatıp uydu ki...

"Fransız karikatürü"

NEFES

HER ZAMANA UYAN ESKİESERLERDEN

Aman söyler misin ey zat–i–âlî
Nedir günden güne mülkün şu hâli
Neden fiat–i eşya böyle galî
Aceb bitmez mi hiç buhran–ı–malî

★

Selâmet yok şu dem bir câ'da eyvah
Benim aklım mı bilmem yoksa kûtâh?
Dolaştım hû diyub dergâh dergâh
Fakat hiç görmedim fazl–ü–kemali !

★

Tüter her evde bir çok dûd–ü hûlya
Fakat her kes yine mahrûm–ı sükna
Adam olmaklığın bir parça cânâ
Aceb sen yok mu dersin ihtimali !

★

Denir dünyada her şey bolmuş
Fakat bizlerde artık çehre solmuş
Bütün sermayeler batmış, kül olmuş
Susuzluktan kırılmışken ahali !

★

Nihayet gelmiyor derd–i–firaka
Fakat biyhûdedir düşmek meraka
Bugün gemi verip tumturaka
Atarsam ben nola yes–ü–melâli?

F. A. A.

AYDEDE

Koleksiyonları için orta sayfaların da rahat [illegible]kunmasını temin edecek bir cild idarehanemizce hazırlanmaktadır.

AYDEDE

CUMARTESİ, ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR SİYASİ HOŞSOHBET GAZETE

AYDEDE

Sütunlarında yer bulan

İlânlar

En aşağı 3 gün okunur ve ellerde döner dolaşır.

Hemen paket yapılmaz.

Tadını almış

Bir köy papazı şiddetli alkol aleyhtarlığı ile tanınmıştı; vaızlarında daima alkolün sıhhate çok muzır olduğundan, az miktarda bile kullanılsa insana pek çok fena hareketler yaptırabileceğinden bahseder dururdu.

Birgün papaz hastalanır, çağırttığı köyün yegâne doktoru papaz efendiyi muayene eder, bir iki ilâç yazar ve geceleri yatarken bir bardak romlu grok içmesini söyler.

— Rom mu? İşte buna imkân yok. Ben alkolün katresini bile ağzıma koymam.

— Siz bilirsiniz, öyleyse bana müsaade, başka doktora baktırınız.

Ertesi gün doktor gelmez; papaz telâşa düşer, nihayet çağırtır.

— Doktor, dediklerinizi yapmıya hazırım. Ama nasıl? Zira şayet hizmetçim Mari duyarsa gevezedir, bütün köye kepaze olurum, sonra kimseye duyurmadan da rom tedarik edemem.

— Ben size getiririm!

Akşamına doktor bir şişe romla lâzım olan şekeri getirir.

— Doktor sıcak suyu Mariden nasıl isterim, ya şüphelenirse?

— Siz her gün sıcak suyla traş olmaz mısınız?

— Hayır! Soğuk suyla sabahları traş olurum.

— Bundan sonra akşamları sıcak suyla traş olunuz.

Mesele bu şekilde hallolunca artık diyecek şey kalmaz.

Bir kaç gün sonra çarşıda Mariye rastgelen doktor, efendisinin sıhhatini sorar.

— Efendim çok şükür iyileşti, yalnız galiba aklını oynatıyor.

— Ne münasebet, nesinden şüphelendin?

— Son zamanlarda gece yatarken traş olmak modası çıkarmıştı, pekâlâ olur ya dedim, fakat arttırdı; gün geçtikçe daha fazla sıcak su istiyor; dün gece dört kere istedi; ne yaptığını sordum her seferinde "traş oluyorum!" dedi.

Etme komşuna, gelir başına

Başkalarına tabut hazırlıyanın kendi tabut ölçüsü alınırken

"U. N. Word" dan

Kârlı çıkarsınız!

Malborough Düşesi ilâç almak için kocasını tazyik ediyordu. Kahraman asker ise suratını ekşitiyordu. Sabrı tükenen Düşes:

— İçin şu ilâcı, diye bağırdı, eğer size iyi gelmezse beni assınlar!

Orada hazır bulunan doktor:

— Haydi Maylord dedi, içiniz. Nasıl olsa kârlı çıkarsınız.

Beklemeğe tahammül edemiyor

Müşteri — Resimlerimi acele isterim. Ben Linguafon sayesinde İngilizce gibi en zor lisanı altı ayda öğreniverdim. Artık ağır ve yavaş işe tahammülüm yok!

Müstahak olanlar

Vaktiyle hâkim demiş ki: "Bugün üç kişiyi idama mahkûm ettik. Lâkin ikisi bu cezaya cidden müstahak idi!"

Mümkünse namuskârane!..

Bir iş adamı oğluna dermiş ki:

— Oğlum, para kazan, mümkünse namusunla... Fakat her halde kazanmağa bak!

Adlî hatâ

Bir serseri — (Arkadaşına hitaben) Adlî bir hataya uğradım: Beni beraet ettirdiler!

Muharrirle komiser

Rus edibi Maksim Gorki bir gün serseri diye yakalandı. Komiser sordu:

— Adın ne senin?

— Maksim Gorki.

— Muharririn akrabasından mısın?

— Hayır. Ta kendisiyim.

Komiser "Bir hikâye yaz da isbat et" dediği için Gorki bir kenara çekildi, çırpıştırdığı hikâyeyi vererek serbest bırakıldı. Hikâye üç gün sonra gazetede çıktı. Altında komiserin imzası vardı.

4 m/m TRAŞ BIÇAKLARI

Amerikan sanayiinin bir şaheseridir.

Genel deposu:

Sirkeci Kayseri Han No. 4

M. İhsan Sıtkı

Yeni neşriyat:

Doğan Kardeş yayınları

ALTIN BÖCEK

Edgar Allen Poe

Çeviren: NAZIM DERSAN

ZÜMRÜT ANKA

Bu toprağın masalları VI

EFLATUN CEM GÜNEY

Fiatı: 65 kuruş

Ana babaya tavsiye ederiz.

ABONE SARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

Sahibi: F KARAY

Yazı işlerini fiilen idare eden:

Z. Çalıkoğlu

İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul

Dizildiği Yer

Murat KERMAN Mürettiphanesi

Basıldığı Yer: TAN Matbaası

TEMMUZ SAYISI ÇIKTI

40 SAYFA 50 KURUS

Hanımeli

Türkiyenin en büyük, en zengin [illegible] renkli

KADIN GAZETESİ

1 — Sizin en iyi en sadık, vefalı arkadaşınızdır.

2 — Sizi düşünür, sizi sever ve sizin için çalışır.

3 — Elinize ve evinize çok yakışır. Sizi dinlendirir.

Okuyunuz ve tavsiye ediniz. Pafta ilâvesiyle

İstanbul TAN Matbaası

